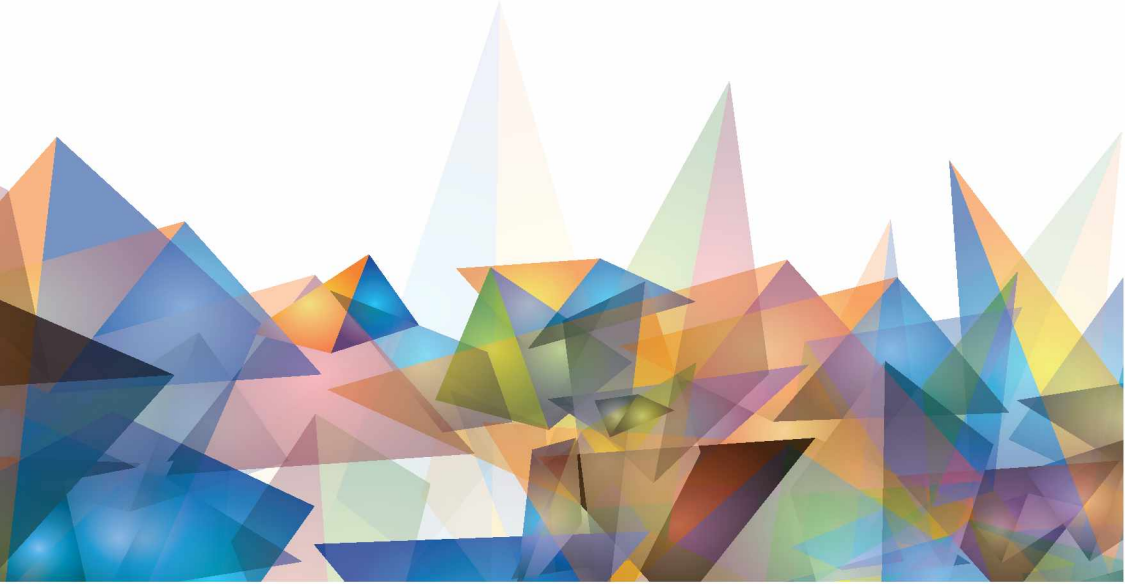

Sosyo Ekonomik Stratejiler II İşletme

Sosyo Ekonomik Stratejiler II
İşletme

IJOPEC
PUBLICATION
London ijopec.co.uk Istanbul

IJOPEC
PUBLICATION
London ijopec.co.uk Istanbul

Şosyo Ekonomik Stratejiler II İşletme

IJOPEC
PUBLICATION
London ijopec.co.uk Istanbul

Editörler

Gürkan Haşit, Hakkı Çiftçi, Mehmet Emin Merter

Sosyo Ekonomik Stratejiler II: İşletme

(Edited by: Gürkan Haşit, Hakkı Çiftçi, Mehmet Emin Merter)

IJOPEC Publication Limited

CRN:10806608

615 7 Baltimore Wharf

London E14 9EY

United Kingdom

www.ijopec.co.uk

E-Mail: info@ijopoc.co.uk

Phone: (+44) 73 875 2361 (UK)

(+90) 488 217 4007 (Turkey)

Sosyo Ekonomik Stratejiler II: İşletme

First Edition, December 2017

IJOPEC Publication No: 2017/31

ISBN: 978-1-912503-17-9

No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted in any form or by any means electronically without publisher's permission. No responsibility is accepted for the accuracy of information contained in the text, illustrations or advertisements. The opinions expressed in these chapters are not necessarily those of the editors or publisher. The publishing, scientific, ethical, and linguistic responsibilities of the chapters in this book belong to the authors.

A catalogue record for this book is available from Nielsen Book Data, British Library and Google Books.

Printed in London.

Composer:

IJOPEC Art Design

London, UK

info@ijopec.co.uk

Cover illustration created by Freepik

SOSYO-EKONOMİK STRATEJİLER II: İŞLETME

Manisa Stratejik Araştırmalar Derneği ve Celal Bayar Üniversitesi öncülüğünde, yurtiçi ve yurtdışından farklı üniversitelerin iş birliği ile düzenlenen II. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi “ISRC2017”, 28 Eylül-1 Ekim 2017 tarihleri arasında Antalya’da gerçekleştirilmiştir.

Düzenlenen kongrede, Romanya, Çin, Malezya, Kırgızistan ve ülkemizden 200’e yakın bilim insanının katıldığı kongrede 60 oturumda 246 bildiri sunulmuştur. Kongrede farklı bilimsel disiplinden bildiriler yer almaktadır.

Bu kitap, kongre düzenleme kurulunun denetiminden geçen, bildirilen genişletilmiş halleri sınıflandırılarak farklı temalı uluslararası editörlü kitap olarak haline getirilmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Toplam 19 bölümden oluşan bu kitabın;

Birinci bölümünde, Ayşegül Sözer, Hilal Cura, “Mobbing Sorununun İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmaları ile,

İkinci bölümünde Bahar Yalçın, “Bilgi Toplumu Örgütlerinde Yönetmel Başarım Dinamikleri “ başlıklı çalışması ile,

Üçüncü bölümünde Buket Bora Semiz, “Kişilik Tiplerinin Satın Alma Sonrası Bilişsel Çelişki Davranışı Üzerindeki Etkisi” başlıklı çalışması ile,

Dördüncü bölümünde Cemal Öztürk, “Afet Olarak Terörizm ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Konumu” başlıklı çalışması ile,

Beşinci bölümünde Cemal Öztürk, Selda Öztürk, “Lider Yönetici Önünde Engel Olarak Terörizm ve Afet Yönetimi” başlıklı çalışmaları ile,

Altıncı bölümünde Bahadır Bilge Aycan, Uğur Bilgen, Ali Taha İnce, Yeliz Aycan, Hilal Bilgen, “Sınavsız Geçişin Kaldırılmasının Meslek Yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programları İçeriklerine Etkisi : Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği” başlıklı çalışmaları ile,

Yedinci bölümünde Beyhan AKSOY, “İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örgütsel Adalet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı çalışması ile,

Sekizinci bölümünde Burcu Karasakaloğlu, “Bilinçli Farkındalık ve Turizm İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı çalışması ile,

Dokuzuncu bölümünde Yunus Topsakal, Pınar Çelik, “Turizmde Yeni Bir Strateji: Akıllı Destinasyonlar” başlıklı çalışmaları ile,

Onuncu bölümünde Mehmet Uzun, Hürriyet Bilge, “Öğrencilerin Kredi Kartı Kullanım Davranışları Üzerine Bir Araştırma: Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslekiyüsekokulu Örneği” başlıklı çalışmaları ile,

On birinci bölümünde Metin ÖNER, “Doğrusal Programlama ile Bütünleşik Üretim Planlama: Plastik Enjeksiyon Fabrikasında Uygulama” başlıklı çalışması ile,

On ikinci bölümünde Özge Ayan, “Hayat Sigortalarında Beyan Yükümlülüğü” başlıklı çalışması ile,

On üçüncü bölümünde Sabiha Kılıç, Leyla Bezzin, Kübra Müge Çakaröz, “X, Y, Z Kuşağı Tüketicilerinin Yeniden Satın Alma Kararlarının Nörogörüntüleme Teknikleriyle İncelenmesine Dair Deneysel Bir Çalışma” başlıklı çalışmaları ile,

On dördüncü bölümünde Sadettin Paksoy, “Kilis 7 Aralık Üniversitesi Öğrencilerinin Avrupa Birliği Algısı: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği” başlıklı çalışması ile,

On beşinci bölümünde Selin Aygen Zetter, “Zincir Otel İşletmelerinin Sosyal Sorumluluk Yaklaşımları” başlıklı çalışması ile,

On altıncı bölümünde Sibel Yürek, Tuncer Özdil, Cengiz Yılmaz, “Türkiye’de Temel Liselerdeki Hizmet Kalitesinin Servqual Ölçüm Modeliyle İncelenmesi” başlıklı çalışmaları ile,

On yedinci bölümünde Tuncer Özdil, Cengiz Yılmaz, Anarkül Urdaletova , “Kırgızistan ve Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler” başlıklı çalışmaları ile,

On sekizinci bölümünde Habib Akdoğan, Neşegül Parlak, “Yerel Finansal Raporlama Çerçevesinin Meslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi: Ordu İli Örneği Uygulaması” başlıklı çalışmaları ile,

On dokuzuncu bölümünde Cansu Benli, “Bilgi Toplumunda Çalışma Yaşamı” başlıklı çalışması ile,

Yirminci bölümde Sencer Metin Ses, “Swetshoplar ve İnsan Hakları” başlıklı çalışması ile,

Yirmi birinci bölümde Banu Sarıbay, Efe Sarıbay, Aynur İncekırık “Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışının Akademik Başarı Ve Benlik Saygısı İle Olan İlişisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma” başlıklı çalışmaları ile katkıda bulunmuşlardır.

Kongrenin gerçekleştirilmesini sağlayan kongre düzenleme kurulu, sekreteryası ve bu kitabın tasarım sürecinde emeklerini esirgemeyen tüm Türk Dünyası dostlarına teşekkür ederiz.

*Editörler
Prof.Dr. Gürkan HAŞİT
Yrd.Doç.Dr. Hakkı ÇİFTÇİ
Yrd.Doç.Dr. Mehmet Emin MERTER*

Bu kitapta yer alan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu yazar veya yazarlarına ait olup ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluğu yazarlara aittir. Editörlerin ve yayınevinin yayınlanan bölümlerin içeriği ile ilgili herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.

İçindekiler

1. **Mobbing Sorununun İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Değerlendirilmesi**6-15
Ayşegül Sözer, Hilal Cura
2. **Bilgi Toplumu Örgütlerinde Yönetmel Başarım Dinamikleri** 16-24
Bahar Yalçın
3. **Kişilik Tiplerinin Satın Alma Sonrası Bilişsel Çelişki Davranışı Üzerindeki Etkisi**25-38
Buket Bora Semiz
4. **Afet Olarak Terörizm ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Konumu**39-50
Cemal Öztürk
5. **Lider Yönetici Önünde Engel Olarak Terörizm ve Afet Yönetimi**51-59
Cemal Öztürk, Selda Öztürk
6. **Sınavsız Geçişin Kaldırılmasının Meslek Yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programları Kontenjanlarına Etkisi: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği**60-67
Bahadır Bilge Aycan, Uğur Bilgen, Ali Taha İnce, Yeliz Aycan, Hilal Bilgen
7. **İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örgütsel Adalet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme**68-84
Beyhan Aksoy
8. **Bilinçli Farkındalığın Turizm Faaliyetlerine Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme** ...85-95
Burcu Karasakaloğlu
9. **Turizmde Yeni Bir Strateji: Akıllı Destinasyonlar**96-106
Yunus Topsakal, Pınar Çelik
10. **Öğrencilerin Kredi Kartı Kullanım Davranışları Üzerine Bir Araştırma: Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslekyüksekokulu Örneği** 107-118
Mehmet Uzun, Hürriyet Bilge
11. **Doğrusal Programlama ile Bütünleşik Üretim Planlama: Plastik Enjeksiyon Fabrikasında Uygulama** 119-129
Metin ÖNER
12. **Hayat Sigortalarında Beyan Yükümlülüğü**..... 130-138
Özge Ayan

13. X, Y, Z Kuşağı Tüketicilerinin Yeniden Satın Alma Kararlarının Nörogörüntüleme Teknikleriyle İncelenmesine Dair Deneysel Bir Çalışma..... 139-167
Sabiha Kılıç, Leyla Bezgin, Kübra Müge Çakaröz
14. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Öğrencilerinin Avrupa Birliği Algısı: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği 168-179
Sadettin Paksoy
15. Zincir Otel İşletmelerinin Sosyal Sorumluluk Yaklaşımları 180-189
Selin Aygen Zetter
16. Türkiye’de Temel Liselerdeki Hizmet Kalitesinin Servqual Ölçüm Modeliyle İncelenmesi..... 190-203
Sibel Yürek, Tuncer Özdi, Cengiz Yılmaz
17. Kırgızistan ve Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler 204-216
Tuncer Özdi, Cengiz Yılmaz, Anarkül Urdaletova
18. Yerel Finansal Raporlama Çerçevesinin Meslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi: Ordu İli Örneği Uygulaması..... 217-231
Habib Akdoğan, Neşegül Parlak
19. Bilgi Toplumunda Çalışma Yaşamı..... 232-250
Cansu Benli
20. Swetshoplar ve İnsan Hakları 251-255
Sencer Metin Ses
21. Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışının Akademik Başarı ve Benlik Saygısı İle Olan İlişisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma..... 256-273
Banu Sarıbay, Efe Sarıbay, Aynur İncekırık

4

Afet Olarak Terörizm ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Konumu

Cemal ÖZTÜRK*

Giriş

Afetler, insanların hayatlarının olağan akışını ve insanların faaliyetlerini durdurur ya da kesintiye uğratar, bir topluluğun hepsinde ya da bazı kısımlarında fiziksel, mali ve/veya sosyal kayıplar oluşturan tarzdaki doğal, insan kaynaklı, hatta teknoloji kaynaklı olaylardır. Yarattıkları travma ve yıkıcı etkiler nedeniyle terörist saldırılar insan kaynaklı afet tipleri içinde yer almaktadırlar. Dünya Sağlık Örgütüne göre, bir olayın afet olarak nitelendirilmesi için onun zarara, ekonomik bozulmaya ve kayıplara, insan sağlığı, hayatı ve sağlık hizmetlerinin bozulmasına neden olması gerekmektedir. Terörist Eylem, insanların canına, malına kasteden, toplumda korku ve panik yaratarak çeşitli hukuk dışı hedeflere hizmet eden silahlı saldırılardır ve bu eylemler sonucunda meydana gelen nükleer, endüstriyel ve benzeri kazalar insan kaynaklı afetler örneklerindedir. Afetler ile terörizmin özellikler yönünden incelediğimizde benzer özelliklere sahip olduklarını görürüz ve ortaya çıkan sonuçları değerlendirdiğimizde terörizmin bir afet olduğu görülmektedir. Çalışmanın amacına uygun olarak gerekli literatür taralamaları yapıldıktan sonra bazı ulusal ve uluslararası terör örgütleri ana hatlarıyla ele alınacaktır.

Ülkemizde, Afet ve acil durumlarının hassasiyeti ve bir felaket oluşu asabiyle yönetim içinde özel öneme haiz olan bu alanı koordine etmek ve gereken tedbirleri alarak süreçlerin idaresini yapmak üzere Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bulunmaktadır. Bu çalışmada bahse konu kurum hakkında genel bilgilendirme yapıлып, tanıtılıp terörizm açısından dikkate değer yönleri öne çıkarılacaktır. Bu nedenle son derece önem arz eden bu konuda önce literatür taramalarına ve kavramsal yaklaşımlara bakılacak, farklı terör grupları incelenecek, tablolar yapıлып terörün kötü yüzü ortaya konarak bazı sonuçlar ortaya konacaktır.

* Bitlis Eren Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, 5054850742, cozturk@beu.edu.tr.

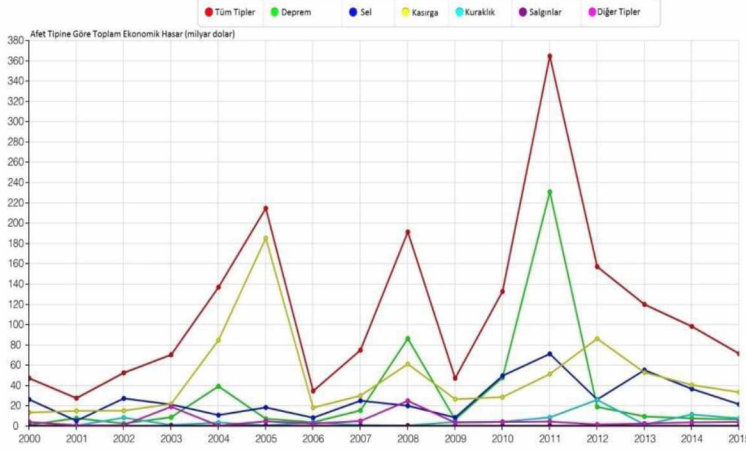
Afet ve Afet Yönetimine Genel Bakış

Afad kanununun 2. maddesinde afet, toplum için fiziksel, ekonomik ya da sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan nitelikteki doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar olarak tanımlanmaktadır. Afet, İngilizcesi“Disaster” olup olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur (Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, 2014:23). Afet öngörülmesi ve önlenmesi mümkün olmayan doğa olayları ve hukuk literatürde aynı zamanda “hukuki olay” olarak da nitelendirilmektedir (Sancakdar, 2016: 37). Aynı kanunun 2. Maddesinde Acil Durum ise, toplumun normal hayat ve faaliyetlerini kesintiye uğratan, durduran ve acil müdahaleyi gerektiren olaylar ile bunların ortaya çıkardığı kriz hali olarak tanımlanmaktadır.

Afetlerin büyüklüğü genelde olayda meydana gelen can kayıpları, yaralanmalar, yapısal hasarlar, yol açtığı sosyal ve ekonomik kayıplarla değerlendirilmektedir (Erkal ve Değerli; 2009: 149). Afetleri sınıflandırmada en çok kullanılan afetlerin kaynaklarına göre doğal afetler ve insan kaynaklı olan yapay afetler şeklindeki ikili sınıflandırmadır. Afetleri kaynaklarına göre; deprem, volkan patlaması, kuraklık, sel, heyelan gibi doğal; kimyasal, nükleer veya büyük taşımacılık kazaları tarzından teknolojik, hidrojen bombası neticesi oluşan depremler (www.haberler.com) veya savaşlar, iç çatışmalar ve terör olayları gibi insan kaynaklı olarak ayırmak mümkündür (Ergünay vd, 2008: 305). İnsan Kaynaklı afetler; tehlikeli maddeler, toksik atıklar, terör (Kadioğlu, 2008: 6), savaşlar, iç çatışmalar, terör olayları, büyük göçler gibi olaylarla bunların ortaya çıkardığı sonuçları ifade etmektedir.

Aşırı kar yağışı sonrası meydana gelen çığ olayı doğal afetlere örnektir (Laçiner ve Ömer, 2013: 117). Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin artmasıyla doğru orantılı olarak, teknolojik afet türleri de tıpkı doğal afetler gibi ciddi zararlar verebilme potansiyeline sahiptir (Özler, 2011: 5). Doğa kaynaklı olgular yanında ekonomik, politik, teknolojik, sosyolojik, askeri ve diğer benzer değişimlerin etkisiyle de bazı afet olayları meydana gelmekte ve gittikçe de artmaktadır. İnsanlar, yaşadıkları bölgelerde yeni ve farklı doğal afet durumlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar (Karaman vd, 2016: 1).

Afetler hem kişisel hem de toplumsal sosyal sermayeye zarar verir (Skoufias, 2003: 1089). Görülen odur ki, doğal afetler kalkınma seviyesinin düşmesine ve yoksulluğun artmasına sebep olmaktadır (Rodriguez vd. 2010: 3). Doğal afetler sebebiyle yeterince tarımsal ürün elde edilmeyebilir, üretim azalabilir (Aktan,2002: 2). Aşağıdaki şekilden de anlaşılacağı gibi dünyadaki tüm afet tiplerinden ortaya çıkan ekonomik zarar 2011 yılında 370 milyar dolar civarında ve 2015 yılında 70 milyar dolar civarındadır.

Şekil 1: Dünyadaki Afet Tiplerine Göre Toplam Ekonomik Hasar (milyar dolar) (Kırmızı: Tüm tipler, Yeşil: Deprem, Koyu Mavi: sel, Sarı: Kasırga, Açık mavi: Kuraklık, Mor: Salgınlar ve Pembe: Diğer Tipler)

Kaynak: Yakup Özkaya., (2016). Bütünleşik Afet Yönetimi Sürecinde Başarı Göstergesi Olarak Yoksulluk, Bütünleşik Afet Yönetimi, Ed. Zerrin Toprak Karaman-Asuman Altay, İlkem Yayınları, ss.201-220, s.208.

Yönetim anlamında Afet ve acil durum (*management of disaster and emergency*) zararlarının azaltılması ve önlenmesi gayesiyle afet olayınınnesnasında, öncesinde ve akabinde yapılması gereken şeylerin planlanması, yönlendirilmesi, eşgüdümünün yapılması, destek sağlanması ve uygulanabilmesine dairdevletinbütün kurum ve kuruluşlarının ve kaynaklarının bu ortak hedeflere uygun olarak yönetilmesi olgusudur.

Afet yönetimi, afet öncesi zarar azaltma ve hazırlık, afet anında müdahale ve afet sonrasında iyileştirme aşamalarından oluşan bir süreç yönetimidir (Ekşi, 2016: 75). Afet Yönetiminde zararın azaltılması ve gerekli yardımların ulaştırılması için hızlı bir tepki ve müdahaleye ihtiyaç vardır (Ertürkmen, 2006: 22). Afet yönetiminde vatandaşları ve ilgilileri bilgilendirme ve katılım önem arz etmektedir. Olağandışı durumlarda, vatandaşlar ile yeterli iletişim ve katılım mekanizmalarına sahip olmayan idareler, genellikle başarılı olamayacaklardır (Tombakoğlu, 2006: 56). Önceden bildirimde bulunulabilecek olan afet tiplerine dair risk olasılığında oluşan değişimler, ilk fırsatta bir uyarı mekanizması vasıtasıyla vatandaşlara iletilmelidir (Zack, 2009: 23). Zamanında yapılan yeterli bir bilgilendirme, afete uğrayanlar için hayati öneme sahiptir. İhtiyaçlarının nasıl sağlanacağı, zararlarının nasıl telafi edileceği ve iyileştirme planları hakkında bilgi edindiklerinde bireyler rahatlar ve kaygıları azalır (Soliman ve Rogge, 2002: 9). Toplum yöneticilerin davranışlarını etik dışı olarak algılsa, bazı kişiler kurallara uymamaya ve etik ilkelere önem vermemeye itilebilir (Zack, 2009: 18; Prieur, 2012: 29). Özellikle afet yönetiminde görev alanlar, afet durumlarının tüm aşamalarında kendi mesleki etik kurallarına ve kazanmış oldukları rol ve sorumluluklara bağlı kalmalıdır (Sundnes ve Birnbaum, 2003: 129).

Terörizm

Genel olarak baktığımızda terör, belirli bir amaca ulaşmak adına yapılan hukuk dahilinde olmayanfaaliyettir (Çakmak, 2008: 29). Terörizm ise, yaptıkları eylemleri savunup stratejilerini anlatan, aktaran ve geliştiren düşünce disiplini veya akımı olarak tanımlanabilir. Teröristler gizli olarak yaptıkları eylemlerini propaganda malzemesi olarak kullanmaya başlarlar ki, bu noktadan sonra da terörizm başlamış olur (Bal, 2006: 8). Başka bir tanıma bakalım, Ergil'e göre terörizm "Hedef alınandan daha büyük bir topluluğu, saldırdırıda bulunulan ya da korkutulan mağdurlar vasıtasıyla korkutup, yasa haricindeki siyasal, stratejik ya da ideolojik gayelerine ulaşmak isteğiyle bir grup insanın bilinçli ve planlı olarak şiddet kullanması veya kullanma tehdidi göstermesidir" (Ergil, 1991: 171).

Terörün unsurlarından, üç temel unsur ilk etapta göze çarpmaktadır. Bunlar; Siyasal veya ideolojik unsur, Şiddet ve Örgütlenmedir. 1. Siyasal veya ideolojik Unsur, Terör örgütleri nihayetinde mevcut düzeni yıkıp kendi fikirlerine uygun düzeni kurmayı amaçlarlar. Şiddeti de bunu sağlamak için kullanmaktadırlar, kendi ideolojilerini yasal yollarla hayata geçiremeyen kişiler terörle hayata geçirmek isterler (Uyar, 2008: 10). Uygulanacak şiddet, seçilecek hedefler, üye edinme faaliyetleri bu unsurla bağlantılıdır (Dilmaç, 1997: 360). 2. Şiddet Unsuru, terörist örgütler amaçlarına ulaşabilmek için şiddete ihtiyaç duyarlar. Şiddeti kullanarak toplumu korkutmayı, mevcut otoriteye olan güveni sarsmayı ve kaos ortamı oluşturmayı amaçlarlar (Aydın, 2009: 47). Bu bazen şiddet, silahlı zarar verme, söz, hareket ve davranışlarla uygulanabilir. Bazen de terörist örgütler silahlı zarar verme yerine psikolojik şiddet oluşturarak, toplum üzerinde baskı yaratarak amaçlarına ulaşmaya çalışabilirler (Bozkurt, 2013: 20).

Terör genellikle rastgele şiddet kullanır, genellikle şiddet uyguladıkları kişileri belirlemez, böylece masum insanlar da şiddete maruz kalabilmektedir yani şiddetin kime yöneleceğini tahmin etmek zordur (Wilkinson, 2002: 148). 3. Örgütlenme Unsuru, terör örgütlerinin yönetim yapısında piramidin en üstünde lider, hemen altında yönetim kadrosu, ortada militanlar, alta yasal alanda faaliyet gösterenler ve en alta sempatanlar bulunmaktadır (Dilmaç, 2011: 178).

Afetlerde terörist saldırılar (Karaman, 2016: 243-244): Terörist saldırılar insan kaynaklı afet tipleri içinde yer alırlar çünkü yarattıkları travma ve yıkıcı etkilerdir. Dünya Sağlık Örgütüne (WHO) göre, bir olay zarara, ekonomik bozulmaya ve kayıplara, insan sağlığı, hayatı ve sağlık hizmetlerinin bozulmasına neden oluyorsa afettir. Terörist Faaliyet: İnsanların canına, malına kasteden, insanlardaendişe, korku, panik yaratmak suretiyle hukuk dışı değişik gayelere hizmet eden silahlı saldırınlıklardır (Ergünay vd, 345).

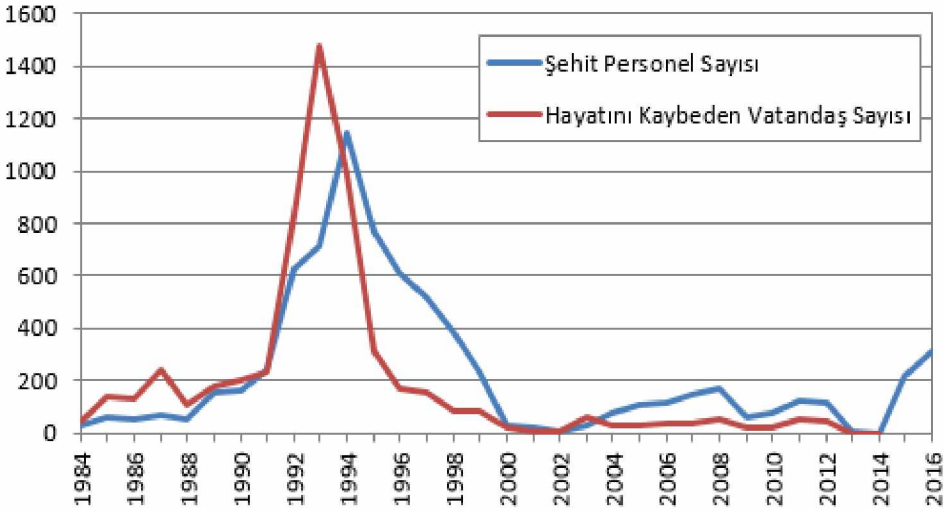
Türkiye Afet Müdahale Planında (TAMP, 2013: 3) afet tipleri ve hizmetlerin belirtilmesine dönük olarak hazırlanan tabloda, "terör" sözcüğü geçmese de, siber saldırılar yer almaktadır. İnsan kaynaklı siber saldırılar, literatürde bilgi ve teknolojinin terörist amaçlarla kullanımı olarak bilinmektedir. Bir sınıflandırma yaklaşımına göre terörist saldırılar; bizzat hedefe doğrudan

saldırı ve afetlerdeki kaotik ortamda gerçekleştirilen terörist saldırılar şeklinde sınıflandırılmaktadır. Terörist saldırılar sonucu ortaya çıkan nükleer, endüstriyel ve benzeri kazalar insan kaynaklı afetlerdendir.

Bir bakış açısına göre de terörizmi, yarattığı sektörel tehditlerle birlikte insan varlığına zarar vermesi ve maddi ve manevi kayıplara sebep olduğundan devlete ve topluma karşı işlenen suçlar bölümünde insan kaynaklı afetler içinde saymak gerekir. Afetlerdeki tedbirler gibi terör olaylarında da (evde 3 günlük gıda, su bulundurulması, elektrik kesintilerine karşı pilli radyo vb) tedbirler önerilmektedir. İnsan kaynaklı afetleri şu şekilde sayılabilir; 1. Kimyasal, nükleer ve biyolojik kazalar, 2. Ulaşım kazaları, 3. Taşımacılıktaki kazalar, 4. Endüstri alanındaki kazalar, 5. Aşırı nüfus yoğunluğundan, kalabalıktan dolayı meydana gelen kazalar, 6. Büyük çaplı göçler ve 7. Siber saldırılar.

PKK Faaliyetleri:

Grafik-1: Yıllara göre Şehit personel ve Hayatını Kaybeden Vatandaş Sayıları (Gücenmez, 2014: 50)

Kaynak: Gücenmez, B. (2014). Terörizmin Finansmanı: Pkk, Eta Ve Ira Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara, 2014, s.50; <http://www.beycan.net/1079/pkky-karsi-yillara-gore-verilen-sehit-sayisi.html>; <http://www.beycan.net/1079/pkky-karsi-yillara-gore-verilen-sehit-sayisi.html>

1984-2012 yıllarında Öldürülerek Ele Geçirilen Terörist 22101 kişi, Polis sorumluluk alanında Terör Olaylarında Hayatını Kaybeden Sivil Vatandaş 1633 kişi ve Jandarma Bölgesinde

Yaşamını Yitiren Sivil Vatandaş sayısı 3924 olmak üzere bu dönemde hayatını kaybeden toplam sivil vatandaş sayısı 5557'dir (Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu, 2013: 62-64)

Terör örgütü PKK'nın genel olarak uyguladığı terörist eylem ve faaliyetler; katliamlar, Devlet-Vatandaş Bağını Koparma, Halkı Geçim Kaynağından menetme, Sorumluluğu Devlet Kurumlarında gösterme, Haraç alma, Antidemokratik Birldareyle Üye ve Ailelerinde Baskı Kurma, TerörünGayırimeşruFinansmanı, Halkta Geçimlerini Zayıflatarak Örgüte Muhtaç Hale Getirme, Militanına Güven Duymama, Örgütü Kullanarak Zengin Olma, Seçilenlere Saldırılar, Baskılar ve Cinayetler, Okulu Yakma, Öğretmeni Katletme ve Eğitimi Engelleme, İnsan Haklarını İhlal Etme ve İşkence Yapma olarak ortaya çıkmaktadır (Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu, 2013: 181-201).

1984-2012 yılları arası Terör Nedeniyle Yaşanan Toplam Can Kaybı (Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu, 2013: 78).

Can Kaybı Türü	Sayı
Şehit	7918
Sivil Vatandaş	5557
Terörist	22101
Toplam	35576

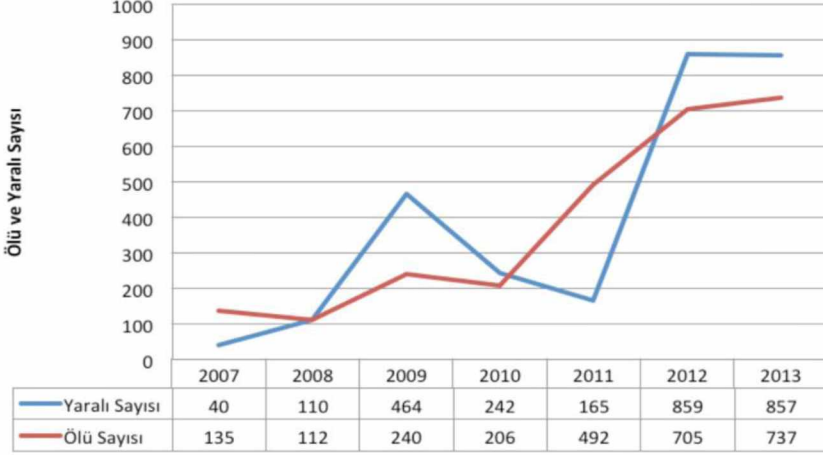
11 Eylüldeki Saldırılar: Bu saldırılar dünya tarihindeki terör saldırılarının en büyüklerindedir. New York şehrinin ekonomik altyapısı ciddi şekilde tahrip edilmiş ya da işlemez hale getirilmiştir. Manhattan'da yer alan ofislerin %30'una yakını yıkılmış ve kayıtlara bu miktarda iş kaybıoluştugu geçmiştir. Diğer yandan özel işletmelere baktığımızda, zarara uğrayan fiziksel varlıkların maliyeti toplamda, 14 milyar ABD doları; bu miktar New York eyaleti ve bu eyaletteki yerel yönetimleri için 1,5 milyar ABD doları olurken, federal hükümetteki zarar 0,7 milyar ABD doları olarak değerlendirilmektedir (Koh, 2007: 3; Ağırman vd, 2014: 102).

Terörizm nedeniyle oluşan maddi kayıpları iki şekilde incelemek mümkündür, doğrudan ve dolaylı kayıplar. Doğrudan Kayıplar: Terörizm sonucu oluşan doğrudan ekonomik maliyetler, öldürmeler, maddi zararlar, tahrip edilen alt yapı ve sistemlerin tekrar yapılması ve ilk etapta yapılan geçici yardımlardır. Dolaylı kayıplar ise: Terörizmin tüketici davranışlarına yapılan tesir, tüketim ve tasarrufa tesir, yatırımlara ve dış ticarete tesir, yabancı sermayenin gelmesine tesir, turizm gelirlerine tesir ve finansal piyasalar üzerine tesir, milli gelire tesir, büyümeye tesir gibi çok geniş bir alnda görölmektedir (Ağırman vd, 2014: 103).

Somali'de ortaya çıkıp faaliyet gösteren EŞ-ŞEBAP Terör Örgütü: Eylemlerinden bazı örnekler: 2011 Ekiminin 4'ünde örgütün saldırısında Türkiye'nin sağladığı burs için, Mogadişu'daki Eğitim Bakanlığının önündekisirasını bekleyen öğrencilerden 70'i öldürülmüş, 150'si de yaralanmıştır. İkinci bir uluslararası saldırı ise Nairobi'deki Westgate Alışveriş Merkezi'nde

yapılmış ve 67 sivil öldürülmüştür. 2015 yılı Nisan ayının 2'sinde Örgüt, Kenya'nın Somali sınırındaki Garissa'daki üniversiteye saldırıp 147 öğrenciyi vahşice katletmiştir.

Yıllara Göre Eş-Şebab Saldırılarında Ölen ve Yaralananların Sayıları

Kaynak: ABDURRAHİM SIRADAĞ, "Sahra Altı Afrika'sı'nda Terörist Grupların Yükselişi Boko Haram Ve Eş-Şebab", (ÇEVİREN: HANDAN ÖZ), SETA-Analiz, MAYIS 2015 SAYI: 125 ss.5-24,s.23.

Burada ulusal ve uluslararası alandaki terör gruplarından sadece birkaç tanesine baktığımızda da görmekteyiz ki; terörizm insanların, toplumun normal akışını kesintiye uğratmakta, çok sayıda ve yoğun bir şekilde hayatlara son vermekte, maddi ve manevi büyük kayıplara sebebiyet vermekte, sosyal ve ekonomik hayatı karartmakta ve böylece insan kaynaklı bir afet özelliklerine sahiptir. Ayrıca teknolojik gelişmelerle birlikte hidrojen bombasıyla depremler yaratmak gibi durumlarla terörizm, doğal kaynaklı afetleri de insan kaynaklı afet yapabilmektedir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

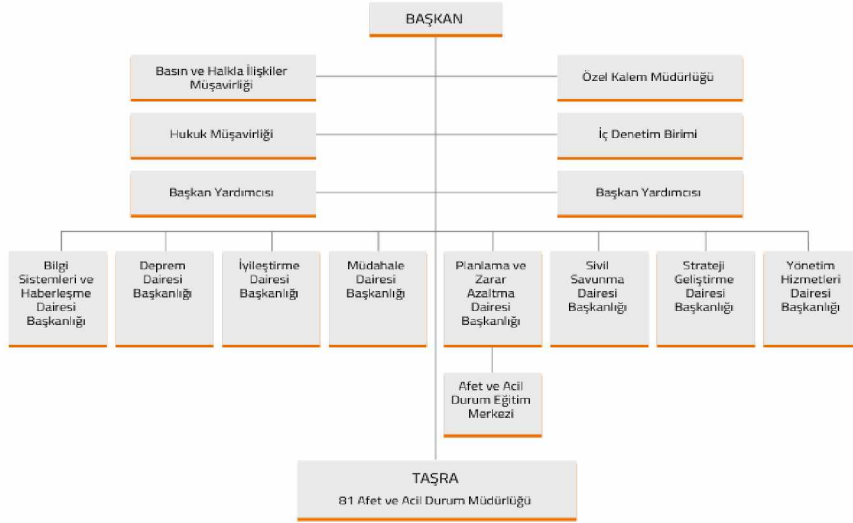
Tarihçesi ve Kurumsal Yapı

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın kurumsal yapısına baktığımızda: 1. Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu (5902 sayılı kanun m.3),
2. Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu (m.4),
3. Deprem Danışma Kurulu (m.5),
4. Başkanlık teşkilatı (m.6:

Başkanlık merkez ve taşra birimlerinden oluşur. Başkanlığın merkez birimleri şunlardır: a) Planlama ve Zarar Azaltma Dairesi Başkanlığı. b) Müdahale Dairesi Başkanlığı. c) İyileştirme Dairesi Başkanlığı. ç) Sivil Savunma Dairesi Başkanlığı. d) Deprem Dairesi Başkanlığı. e) Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı. f) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. g) Bilgi Sistemleri ve Haberleşme Dairesi Başkanlığı. ğ) Hukuk Müşavirliği.), Başkanlık Taşra teşkilatı

olarak İl afet ve acil durum müdürlükleri (m.18) ve Afet ve Acil Durum Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlükleri (m.19: Birlik müdürlükler,, il afet ve acil durum müdürlüğü emrindedirler. Bunların sayısı yirmiden fazla olamaz).

AFAD Teşkilat Şeması

Kaynak: <https://www.afad.gov.tr/tr/2218/Teskilat-Semasi> et:9.9.2017

Personel Durumu

2017 AFAD Merkez ve Taşra Personeli Toplam Sayısal Verileri

Hizmet Sınıfı	Kadrolu Personel Merkez 2017	Kadrolu Personel Taşra 2017	Toplam
Genel İdare Hizmetleri	215	1719	1934
Teknik Hizmetler	110	2908	3018
Yardımcı Hizmetler	13	111	124
Sağlık Hizmetleri	1	132	133
Avukatlık Hizmetleri	4	8	12
Eğitim Hizmetleri	20	-	20
TOPLAM	363	4878	5241
Yönetici, Uzman, Uzman Yardımcısı	133	506	639
Yönetici .../toplam %	% 36.64	% 10.37	% 12.20

Kaynak:https://www.afad.gov.tr/upload/Node/15663/xfiles/AFAD_2017_PERFORMANS_PROGRAMI.pdf, s.20, Erişim Tarihi:7/8/2017

2017 yılında AFAD'ın merkez ve taşra personel verileri incelendiğinde; Merkez kadrosundaki 363 kişiden 133'ü yönetici, uzman ve uzman yardımcısı kadrosundadır, bu da genel personelin %36.64'üne tekabül etmektedir. Aynı yıl taşradaki kadrolu personele baktığımızda; 4878 kişiden

506'sı yönetici, uzman ve uzman yardımcısı durumunda olup bu sayı taşradaki genel personelin %10.37'sine denk gelmektedir. 2017 yılında AFAD'ın merkez ve taşradaki personel sayılarına toplu olarak bakacak olursak; Toplam 5241 personelden 639 kişi ile %12.20'si yönetici ve yardımcıları olarak değerlendirilebilmektedir. Buradan açıkça çalışma konumuz olan Afet yönetiminde lider yönetici ve önündeki engellerden biri olarak terörizmin etkileme/terörizmden etkilenme alanında yer almaktadır. Bu rakam ve yüzdeler bir kurum için küçümsenmeyecek rakamlardır.

Bütçe, İktisadi Ve Ekonomik Faaliyetleri

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın bütçesi, ekonomik ve iktisadi faaliyetlerini anlayabilmek için görev yaptığı ulusal ve uluslararası bazı faaliyetlerden örneklere bakmak gerekli ve yeterlidir. Önce yurtiçinden Van depremi ve Suriyeli Sığınmacılar örneklerine ve daha sonra yurtdışındaki faaliyet örneklerine bakalım.

Van Depremi: 2011 yılı 23 Ekim ve 9 Kasım'ındaki depremler Van ve ilçelerinde oluşmuş ve ciddi olarak hissedilmiştir, bu deprem bölgedeki yapı durumu nedeniyle yıkıcı hasar oluşturmuş ve çok insan ölmüştür, toplam 644 vatandaşımız ölmüştür, 1.966 vatandaş yaralanırken 252 vatandaş da enkaz altından sağ çıkarılmıştır (www.afad.gov.tr/tr/2385/Van-Depremi-Hakkinda). Bu depreme dair yapılan harcamalar, konutlar ve yapılacak proje ve yatırımlarla birlikte toplamda 5.5 milyar TL'ye çıkacaktır (www.afad.gov.tr/tr/2388/Odenekler-Harcamalar-Kampan-yalar).

Suriyeli Sığınmacılar: Suriye'de 2011 yılı Martının 15'inde başlayan kargaşada nüfus 20 milyon iken 13,5 milyonu, yardıma muhtaç duruma gelmiştir. Yerinden edilen insan sayısı 6,3 milyon olurken 4,9 milyon kişi de kurtulmak için komşu ülkelere sığınmıştır. Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların toplam sayısı 3 milyon iken bunlardan 233.064'ü 08 Ağustos 2017 itibariyle Barınma Merkezlerindedir. (www.afad.gov.tr/tr/2374/Barinma-Merkezlerinde-Son-durum). Türkiye'deki toplamda 508.846 bin Suriyeli çocuğun (Anaokulundan lise son sınıfa kadar) okumaları, okula gönderilmeleri sağlanmış, kayıt altındaki Suriyelilere ilaç dahil sağlık hizmetleri Sağlık Bakanlığıyla işbirliği yapılarak ücretsiz verilmiş, Suriye ve Iraklı sığınmacılarda 953.466 bin ameliyat gerçekleştirilmiş; 1.143.393 kişiye yatan hasta olarak ve 25.919.750 milyon kişiye de poliklinik hizmeti sunulmuştur.

AFAD'a bağlı barınma merkezleri bünyesinde de yabancı dil, bilgisayar, halı dokuma vb sertifika programlarıyla da 225 bin Suriyeliye eğitim ve kurs verilmiştir (www.afad.gov.tr).

Fırat Kalkanı, Suriye, Batı Balkan Ülkeleri Sel Felaketi, Somali, Myanmar'a yardım, Filistin Yardım Kampanyaları AFAD koordinesinde yürütülen kampanyalardan sadece bazılarıdır (www.afad.gov.tr).

Küresel İnsani Yardım 2017 Raporu'na baktığımızda, 2016 yılında Türkiye 6 milyar ABD doları tutarınca insani yardım yapmış ve en çok uluslararası yardım yapan ülkeler arasında ABD'nin peşinden ikinci sırada yer almıştır. 2016 yılında Türkiye, tüm milli gelirinin %0,75'ni insani yardım gayesi için ayırmış ve "Dünya'nın En Cömert Ülkesi" olmuştur (www.afad.gov.tr).

Bütçesi ve koordine ettiği ekonomik büyüklük açısından sadece bazı örneklendirmeler yapılmış ve etkisi ve kontrolü altındaki iktisadi, ekonomik, mali büyüklük görünür kılınmıştır. Buradan hareketle AFAD Yönetimi Başkanlığı, terörizmin kendi amaçlarına hizmet etmek adına öncelikle etkinlik kurmak isteyeceği kamusal alanlardan biri olarak karşımızdadır.

Sonuç

Afetleri kaynaklarına göre; deprem, volkan patlaması, kuraklık, sel, heyelan gibi doğal; kimyasal, nükleer veya büyük taşımacılık kazaları tarzından teknolojik, hidrojen bombası neticesi oluşan depremler veya savaşlar, iç çatışmalar ve terör olayları gibi insan kaynaklı olarak ayırmak mümkündür. İnsan Kaynaklı afetler; tehlikeli maddeler, toksik atıklar, terör, savaşlar, iç çatışmalar, terör olayları, büyük göçler gibi olaylarla bunların ortaya çıkardığı sonuçları ifade etmektedir.

Terörist saldırılar yarattıkları travma ve yıkıcı etkiler nedeniyle insan kaynaklı afet tipleri içinde yer alırlar. Dünya Sağlık Örgütüne (WHO) göre, bir olay zarara, ekonomik bozulmaya ve kayıplara, insan sağlığı, hayatı ve sağlık hizmetlerinin bozulmasına neden oluyorsa afettir. Terörizm toplumun onunla karşılaşan kesimleri için can ve mal kayıpları gibi fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğurmaktadır, normal hayatı ve insanların faaliyetlerini aksatır ve durdurur ve insan kaynaklıdır. Dolayısıyla terörizmin afet olduğunda duraksanamaz.

2016 yılında Türkiye 6 milyar ABD doları tutarında insani yardım yapmış ve en çok uluslararası insani yardım yapmada ABD'den sonra ikinci sırada yer almıştır. 2016'da Türkiye milli gelirinin %0,75'ni insani yardım için ayırmak suretiyle "Dünya'nın En Cömert Ülkesi" haline gelmiştir. Terörizm elindeki fırsat ve imkanları kamu yararı yerine sadece kendi hukuk dışı gayelerine dönük olarak kullanacaktır. Ülkemizde Afet ve acil durum faaliyetlerini yönetmek ve koordine etmek amaçlı kurulan AFAD'ın 2017 yılı itibarıyla merkez ve taşra teşkilatındaki kadrolu personelin 363'ü merkezde ve 4878'i taşrada olmak üzere toplamda 5241 kişidir. Bu personel terörün kucağına düşerse, teröre destek verir, sempati duyarsa kendisinden beklenen vatana millete hizmet değil sadece teröre maşalık yapacaktır. Zira terör odakları onları yönetimin genel ilke ve kaideleriyle değil, sadece ve sadece kendi hukuk dışı, insanlık dışı gayesine hizmet için kör ve cani bir maşa olarak kullanacak ve öyle hareket etmelerine izin verecektir.

Kaynakça

- Ağırman, E.; Özcan M. ve Yılmaz, Ö. (2014). "Terörizmin Finansal Piyasalara Etkisi: Ampirik Bir Çalışma", BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Cilt: 8, Sayı: 2, ss.99-117,
- Aktan, C.C. (2002) "Yoksullukla Mücadele Stratejileri", Hak-İş Konfederasyonu Yayınları, Ankara.

- Aydın, N. (2009). Küresel Terör ve Terörizm, Kum Saati Yayıncılık, İstanbul.
- Bal, İ. (2006). Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler, USAK Yayınları, Ankara.
- Bozkurt, İ. (2013). Terör, PKK ve Dış Destek, Manisa, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakmak, H. (2008). "Kavramsal Olarak Terör", (Ed. H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK), Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi, Barış Platin Kitap, Ankara, ss. 29-40.
- Dilmaç, S. (1997). Terörizm Sorunu ve Türkiye, İDB Yayınları, Ankara.
- Dilmaç, S. (2011). "Terörizmde Tanım Sorunu ve Yaklaşımlar", Ankara, (Yayımlanmış Doktora Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- Ekşi, A. (2016). "Afet Yönetiminde Temel Etik İlkeler ve İlkeler", Bütünleşik Afet Yönetimi, (Ed. Zerrin Toprak Karaman-Asuman Altay), İlkem Yayınları, ss.75-100.
- Ergil, D. (1991). "Terörizmin Mantığı ve Hedefi", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, XLVI, 1-2, 1991, 171-181.
- Ergünay, O.,Gülkan, P. Ve Güler, H. H. (2008). "Afet Yönetimi ile İlgili Terimler Açıklamalı Sözlük", Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri, (Ed. Mikdat Kadioğlu- Emin Özdamar), Ankara, TC İçişleri Bakanlığı Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı-JICA Türkiye Ofisi Yayın No:2, ISBN 978-975-98140-1-4, s.305, et:21.08.2017
- Erkal, T. Ve Değerliurt, M. (2009). "Türkiye'de Afet Yönetimi", Doğu Coğrafya Dergisi, C. 14, S. 22, ss. 147-164.
- Ertürkmen, C. (2006), Afet Yönetimi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Gücenmez, B. (2014). Terörizmin Finansmanı: Pkk, Eta Ve Ira Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara, 2014, s.50;
- Kadioğlu, M. (2008). "Modern, Bütünleşik Afet Yönetiminin Temel İlkeleri", Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri, (Ed. Mikdat Kadioğlu- Emin Özdamar), Ankara, TC İçişleri Bakanlığı Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı-JICA Türkiye Ofisi Yayın No:2, ISBN 978-975-98140-1-4, s.6,
- Karaman, Z. T. (2016). "Afet Yönetiminde Erken Uyarı ve Afet Tipleri", Bütünleşik Afet Yönetimi, (Ed. Zerrin Toprak Karaman-Asuman Altay), İlkem Yayınları, ss.221-248.
- Koh, W. T. H. (2007). "Terrorism and its impact on economic growth and technological innovation". *Technological Forecasting and Social Change*, 74(2), 129- 138. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.techfore.2006.01.005>
- Laçiner, V. Ve Yavuz, Ömer. (2013). "Van Depremi Örneğinde Afetler Sonrası Yapılan Yardımlar ve Hukukî Çerçevesi", Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl. 5, Sayı. 9, ss.114-135.
- Özkaya, Y. (2016). "Bütünleşik Afet Yönetimi Sürecinde Başarı Göstergesi Olarak Yoksulluk", Bütünleşik Afet Yönetimi, (Ed. Zerrin Toprak Karaman-Asuman Altay), İlkem Yayınları, ss.201-220.
- Özler, M. (2011). "Afet Olgusuna Hukuksal - Kurumsal Yaklaşım Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 27, ss.1-14.
- Karaman, Z. T. Vd. (2016). Bütünleşik Afet Yönetimi, Ed. Zerrin Toprak Karaman-Asuman Altay, İlkem Yayınları, ss.1-36.
- Prieur, M. (2012). Ethical Principles on Disaster Risk Reduction and People's Resilience, European and Mediterranean Major Hazards Agreement (EUROPA), Strasbourg, Council of Europe.

- Rodriguez-Oreggia, E.; Fuente, A.; Torre, R.; Moreno, H. Ve Rodriguez, C. (2010). The Impact of Natural Disasters on Human Development and Poverty at the Municipal Level in Mexico, UNDP Mexico, CID Working Paper No. 43.
- Sancakdar, O. (2016). Afet Mevzuatı ve Afet Hukukuna Giriş, Bütünleşik Afet Yönetimi, Ed. Zerrin Toprak Karaman-Asuman Altay, İlkem Yayınları, ss.37-74.
- Sıradağ, A. (2015). "Sahra Altı Afrikası'nda Terörist Grupların Yükselişi Boko Haram Ve Eş-Şebab", (ÇEVİREN: HANDAN ÖZ), SETA-Analiz, Sayı: 125, ss.5-24.
- Skoufias, E. (2003). "Economic Crises and Natural Disasters: Coping Strategies and Policy Implications", Great Britain, World Development, Cilt. 31, Sayı.7, ss. 1087-1102.
- Soliman, H. H. ve Rogge, M. E. (2002), "Ethical Considerations in Disaster Services: A Social Work Perspective", Electronic Journal of Social Work, 1(1), 1-23.
- Sundnes, K. O. ve Birnbaum, M. (2003), "Ethical Issues", Prehospital and Disaster Medicine, 17(3), 128-143.
- Tombakoğlu, M. (2006). "Nükleer Santrallerde Enerji Üretimi ve Personel Eğitimi", Sürdürülebilir Kalkınma için Nükleer Enerjinin Önemi, İstanbul, Tasam Yayınları, ss.53-57.
- Uyar, T. (2008). Terörle Mali ve Hukuki Mücadele, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Wilkinson, P. (2002). "Terör ve Terörizm: Kavramlar, Özellikler ve Tipoloji", (Çev. Talip KABADAYI), C. GÜZEL (Ed.), Silinen Yüzler Karşısında Terör, Ankara: Ayraç Yayınevi, 142-162.
- Zack, N. (2009). Ethics for Disaster, Plymouth, Rowman&Littlefield Publishers Inc, UK.
- 5902 sayılı Kanun; Afet Ve Acil Durumlara İlişkin Temel Mevzuat, 2015, Ankara, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, erişim t: 21.08.2017
- Terör Ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 24. Dönem 3.Yasama Yılı 2013, Kabul tarihi: 13 Şubat 2013,s.62-64.
- Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, (2014). Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Deprem Daire Başkanlığı, s.25-26. et: 21.08.2017
- TAMP, 2013, Afad Başkanlığı Yayını.
- <https://www.haberler.com/kuzey-kore-tehdidine-karsi-savas-gemilerini-9996531-haberi/> et:05.09.2017
- http://www.acilafet.org/upload/dosyalar/4d2_afet.pdf et:21.08.2017
- https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2419/files/Afet_Mud_Pl_ResmiG_20122013.pdf
- <http://www.internethaber.com/iste-pkknin-31-yillik-teror-bilancosu-809777h.htm>
- <http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?search=al+shabaab&sa.x=0&sa.y=0&sa=Search>
- <https://www.afad.gov.tr/> et:9.9.2017.